

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 43.

Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hornindal

Emne: Ting til lege dom og over med sykdom.

Bygdelag: Nordskranen

Oppskr. av: Rasmus Haselsaker.

Gard: Navelaker.

(adresse): Hornindal.

G.nr. 9 Br.nr. 5.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A. Ringar.

- 1 Ringar å bere om finger og hand ledd - middel mot gikt, gikt = ringar - elektriske,
- 2 plater - elektriske, å ha i skorne som innleggspolar mot gikt,
- 3 Eg sjemest komme ihug å ha å Kff averbisse ment i trygdeblada om slike remedier.

E. Pre ringar.

Eg minnest at Cornelius Jakobsen hvar f. 1846 d. 1937 Sjøg,
at han g. skk med igjerking i høgre øyret. Ringen var truleg av gull,
og hadde eit lite kors midt i. Han var visst kj. sjuk.
Mannen badde på vestsida av Kj. ispollen, og vi kalla honom Karmils
Botneus.

Det var ein haust eller vinterkveld i 1890 at iungdomen
hadde fått til dansarstove i Johans masstova. Der samlast gitar
og g. euker, stova full. Dei sat på benkjer langs veggene. Spela =
mannen sat ved lverveggen i Kja med mot glaset. Det var
Karmils i Høzda. Han spela på fele, og iungdomen dansa Karmils.
var 30 år då. Han såg dårleg, hadde vore so frå då han vart føtt.
So vart det ein som g. skk med ei hve langs benkjene. Spelpeugar å
spelmannen! So han Og vi da i hve nokre one kvar, og vi små.
gitaner, som sat og bere såg på mrova.

1891 var ei sjtanne hos oss. Vi borna skulle få klode både gitar og
g. euker. Vi var 4 gitar og 4 g. euker. Sjtanen var Raguhild i Hingarden.

Ho var kikk, og fekk til å seume. Vi fekk kede alle dei var mest delen av heimevove fj. Lytama var hos oss i 4 veker. Det var mange leoplagg. For betalte sjvama for arbeidet. Dama var halt-steg. halt, dei sa at ho var født med det.

So var det i 1892, det kom i blada om Bolzius, og so spurde det heilt frå Stockholm og hit til vår bygd, at det i Stockholm var ein gudeleg mann, som kunne helbrede folk for sjukdomar og manglar dei hadde. Då fekk Karmils von om å få sjå som andre, og Ragnhild tenkte at ho skulle merke kviitt steg haltheita. Dei g. orde seg reiseferdige begge, og tok på veg til Stockholm. Det var fyrst med fjortebåten til Bergen. Det er 32 mil frå Nordfjordeid til Bergen. So var det med bane frå Bergen til Oslo 492 km. Og so lengre med jarnbana frå Oslo til Stockholm 573 km. So var dei endelig komne fram. Dei hadde reist 1385 km.

Dei søkte so opp Fredrik August Bolzius 1836-1910 og fortalde om sine manglar, men han kunne ikkje gjere noko for dei. Det var ei måfareis. Dei hadde haft krø, von og vilje til helst. So var det å ta på heimvegen att, 1065 km med jarnbana til Bergen. Og so 32 mil med fjortebåten til Nordfjordeid, og so kom dei heim att i Hornindal.

Karmils, Kornelius Mathis Trarson Grøddes f. 1860 d. 1915 55 åg. Karmils vart brude i Høzda i Husmannsstova ^{heime hos mora.} Han fekk huzge kjørk i Krelvora og i Baklidene hos Grøddesmenene. So bjørka laga han Jamneved og selde, på denne måten greidde han seg sjølv, for det meste. Trefte ein Karmils på hans drinke veg, hadde han allis ein god tidende smil, og eit livlegt ord. Han levde 9 år etter mora som d. 1906. Han var 55 åg.

Ragnhild heldt ved som en syddame. Ho m'oddest nok med
foten, men ho var kjapp og flink, so folk ville gjerne ha henne
heim og saume at seg. So vart ho gift med Johan Aven. Dei
br'dde i ei stove ved brua over elva pa Nor, nord for elva. Ragnhild
var nok om i heimeane pa Ajarbeid framleis, men ho tok og inn
arbeid heime hos seg. Og so hadde ho heimen a stelle, og det
gjekk godt. Ragnhild Menst. Gausemel var f'ott 1862, ho d'ode i
1950 og vart 88 ar gamoll.

4/3/1954.